

ÖĞRETİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Konya, 2016

Giriş

Yükseköğretim sisteminin en önemli unsurlarından birisi eğitim-öğretimde ölçme ve değerlendirmedir.

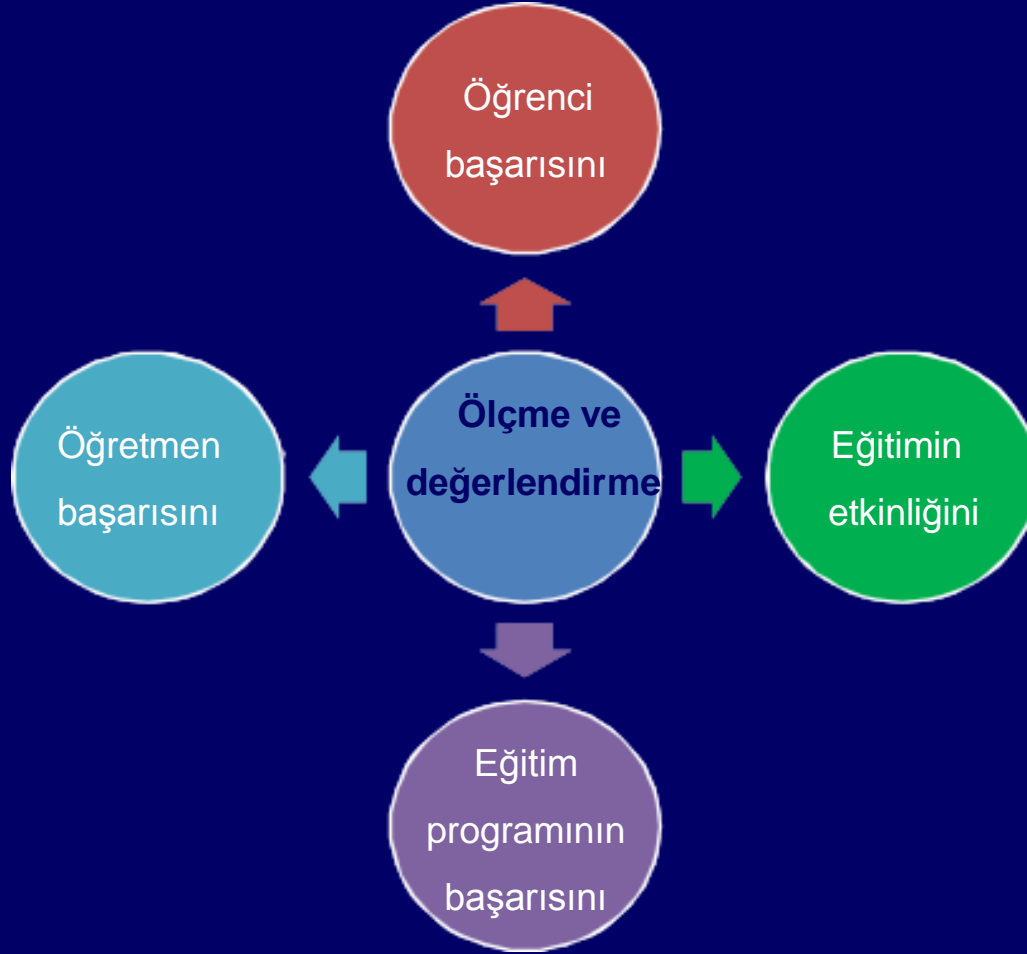

Giriş

Eğitimde Ölçme ve değerlendirmenin işlevi

- ✓ Hedef ve davranışların ne düzeyde gerçekleştiğinin anlaşılması
- ✓ Öğrenme sürecinin etkinliğinin arttırılmasını sağlar.
- ✓ Eğitim programının ne kadar başarılı olduğu belirlenir.
- ✓ Öğrencinin gelişimi hakkında bilgi verir.
- ✓ Başarılı öğrencileri motive eder.
- ✓ Öğrenci hakkında verilecek kararlara dayanak oluşturur.
- ✓ Öğretim elemanının performans düzeyi belirlenir

Giriş

ÖLÇME NEDİR

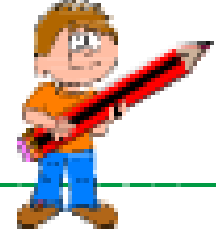
- ✓ Ölçme bir betimleme işlemidir.
- ✓ Geniş anlamda ölçme; belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe/değişkene sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip gözlem sonuçlarının sayı ve sembollerle ifade edilmesidir.
- ✓ **Ölçme**: Kısaca nesnelerin gözlemlenip, gözlem sonuçlarının sayı ve ya sembollerle ifade edilmesidir.

Aşağıdaki cümlelerin her biri bir ölçme sonucunu (ölçmeyi) ifade etmektedir

- ✓ Hazırlık sınıfındaki öğrenciler sayılmış, 38 kişi bulunmuştur.
- ✓ Sami'nin boyu 172 cm dir.
- ✓ Bu sabah okul bahçesindeki termometre 16 C gösteriyordu.
- ✓ Nermin tıp fakültesine 18. sırada girdi.
- ✓ Merve güzel yazısından ötürü öğretmeninden (+) aldı.

Not

13

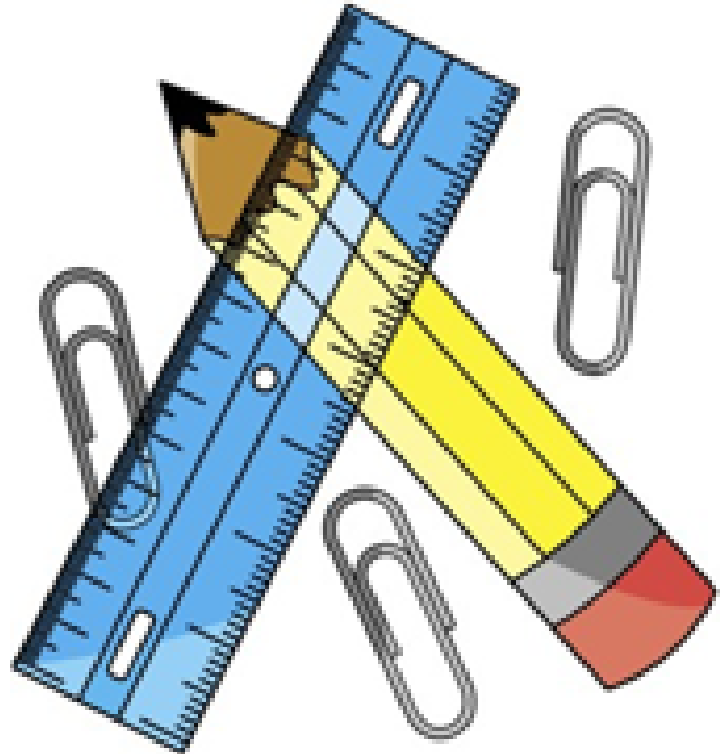
- Ölçme konusu olan şey, özellik ve bu özellikler arasındaki **farktır.**
- Ölçme yaparken nesnelerin sahip oldukları özellikleri ve bu özellikler arasındaki farkı ortaya çıkarmaya çalışırız.
- Bazı özellikler ve farklar **doğrudan bazıları ise dolaylı biçimde gözlenir.**

Ölçme işleminin yapılabilmesi için

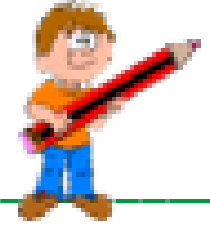
14

- Ölçülecek özelliğin tanımlanması
- Ölçülecek özelliğe uygun sayı ve semboller kümesinin belirlenmesi
- Ölçülecek özelliğe hangi sayı ve sembollerin verileceğini gösteren kuralın belirlenmesi

Not

15

Ölçme sonuçları her zaman sayılarla ifade edilmez.

Bazı ölçme sonuçları

- *Büyük*
- *Küçük*
- *İyi*
- *Orta*
- *Kötü*
- vb sembollerle de ifade edilebilir.

Öğretmen derste *iyi* bir performans sergiledi.

Ölçütler 2 ayrılır

50

Mutlak ölçüt

- Ölçme işleminin yapılacağı grup için kesin, net ve standart olarak belirlenmiş olan kritere "**mutlak ölçüt**" denir.
- Tarih dersinden geçmek için 60 ve üzerinde puan almak gerekir.
- Şehir içi hız 50 km/h'dır.
- 18 yaşından küçükler giremez.
- Emeklilik yaşı 65 yaş olması

Bağıl ölçüt

- Ölçme sonuçlarına ve ölçme işleminin yapıldığı gruba bağlı olarak elde edilen ölçüte "**bağıl ölçüt**" denir.
- Sınıf ortalamasının üzerinde puan alan öğrenciler dersten geçer.
- İlk 3 girenlere altın madalya verilecek
- Aritmetik ortalaması en yüksek 2 öğrenciye burs verilecek

ÖLÇÜTE GÖRE DEĞERLENDİRME

1-Mutlak değerlendirme

2-Bağıl değerlendirme

1- MUTLAK DEĞERLENDİRME (HEDEFE DAYALI DEĞERLENDİRME)

DEĞERLENDİRME NEDİR ?

54

- ✎ Ölçme bir betimle işidir.
- ✎ Değerlendirme ise bir yargılama işidir ve iki şeyin karşılaştırılmasına dayanır.
- ✎ Değerlendirme, ölçümlerden bir anlam çıkarmak ve ölçülen nesnelere hakkında bir değer yargısına ulaşmaktır.
- ✎ Yani ölçme sonuçlarını bir ölçütle kıyaslayarak nesne hakkında karar vermeye, yargıda bulunmaya denir.

Değerlendirme Süreci

55

- Ölçme sonucu toplanan sayı ve semboller

Ayşe KPSS'den 85 aldı

- Ölçütle karşılaştırma

80 ve üzerialanlar öğretmen olarak atanacak Ayşe 85 almış

- Karar, hüküm ve ya yargıda bulunma

Ayşe öğretmen olarak atanacak

Değerlendirme yapılabilmesi için kesinlikle 3 unsurun bulunması gerekir.

- Mutlaka bir ölçme sonucu
- Mutlaka bir ölçüt
- Karşılaştırma ve yargıya varma işi bulunması gerekir.
- **Örneğin;** Bir öğrenci sınavdan 85 alsın. Öğrencinin 85 aldığı belirlenmesi bir ölçme işlemidir. Sınıf geçme notu 70 olsun. Buradaki 70 bizim ölçütümüzdür. Öğrencinin aldığı puanı ölçütle kıyaslayarak öğrenci hakkında karar verirsek, geçme notu 70 iken 80 alan öğrenci sınıfı geçmiştir, dersek bir değerlendirme yapmış oluruz.

Not : ölçme ile değerlendirme arasındaki farklar

Ölçme

- ❏ Ölçmede gözlem yapılır
- ❏ Ölçme işlemi nicelik belirlemeyi ifade eder.
- ❏ Her zaman objektif olmalı
- ❏ Ölçme değerlendirmenin temelidir.
- ❏ Ölçme bir betimleme işidir.

Değerlendirme

- ❏ Değerlendirmede yorum ve yargıya varılır
- ❏ Değerlendirme nitelik belirlemedir
- ❏ Sübjektiftir.
- ❏ Ölçme işlemini de kapsayan bir süreçtir
- ❏ Bütün değerlendirmeler ölçme sonuçlarına dayanmalıdır.

BAŞARI DEĞERLENDİRME SİSTEMLERİ

→ Mutlak ölçütler

→ Bağıl ölçütler

MUTLAK (AĞIRLIKLIL) NOT SİSTEMİ

Üniversitemizde 2000-2001 eğitim-öğretim dönemi sonuna kadar uygulanan öğrenci başarı değerlendirme sistemi “**Mutlak Not Sistemi**” dir.

2001-2002 öğretim yılından 2004-2005 öğretim yılına kadar **Bağıl Değerlendirme Sistemi** uygulanmıştır.

Mutlak not sisteminde, öğrenciler herhangi bir dersten başarılı olmak için ara sınavların ortalamasının yüzde kırkı ile yarıyıl sonu/yıl sonu sınavlarının yüzde altmışının toplamından altmış ve daha yukarıda bir not alması gerekiyordu.

MUTLAK (AĞIRLIKLI) NOT SİSTEMİ

Bu tür değerlendirmede kullanılan ölçütler, daha önceden değişmez standartlar olarak saptanmıştır.

Buna göre öğrencilere not vermede, kuramsal bir yetkinlik standardı esas tutulur.

Bu yolla not vermede en çok kullanılan yöntem, ham puanları yüzde puanlarına çevirmek ve bu yüzdelerin karşılığı olan harf yada sayı notlarını vermektir (Türetmeli ölçme).

Bu yöntemde bir öğrencinin başarısı, başka öğrencilerin başarısından bağımsız olarak değerlendirildiğinden, buna mutlak değerlendirme denir.

MUTLAK (AĞIRLIKLI) NOT SİSTEMİ

- Mutlak not sisteminde sınavlardaki soruların yokladığı bilgi ve becerilerin **tümü ölçüt** alınmıştır. Testteki soruların tümü ölçüt alındığında, bir öğrencinin alacağı not, onun doğru cevaplandığı soru sayısına bağlı olacaktır.
- Mutlak değerlendirmede, zayıf bir grupta en iyi olan, yani yetersizlerin en yeterlisi olan bir öğrenciye yüksek notlar verilmez.
- Bu tür bir değerlendirmede, ille de bazı öğrencilerin düşük not alması da gerekmez. Yeterli sayılan başarı düzeyine erişmişlerse, bütün öğrenciler geçer yada yüksek not alabilirler.

MUTLAK (AĞIRLIKLIL) NOT SİSTEMİ

Mutlak ölçütlerle not vermenin eleştirilebilecek yanları

1)Yeterli sayılacak başarı düzeyi yada öğretim elemanlarınca önceden konulan standartlar **öğretmenden öğretmene,**

➤Bir öğretmen içinse **zamandan zamana** değişebilir. O yüzden, bu yöntemle göre farklı öğretmenlerce yada aynı öğretmen tarafından değişik zamanlarda verilen notları birbiriyle kıyaslamak imkansızdır.

MUTLAK (AĞIRLIKLI) NOT SİSTEMİ

2) Mutlak değerlendirmede, çoğu kez, testin kendisi ölçüt alınmakta, fakat testin güçlük derecesi dikkate alınmamaktadır.

➤ Bir testten elde edilen puanlar, sadece öğrencilerin başarısını yansıtmaz. Test çok güç yada çok kolay maddelerden oluşabilir. Çok güç bir testten elde edilen puanların tümü, geçer puanın altında, çok kolay bir testten elde edilen puanların tümü ise geçer puanın üstünde olabilir. Bu nedenle, büyük bir olasılıkla, bir testteki geçer puan, başka bir testteki geçer puana denk değildir.

MUTLAK (AĞIRLIKLI) NOT SİSTEMİ

3) Öğrenciler arasında yetenek, ilgi, ihtiyaç ve çalışma koşulları gibi etkenler bakımından farklar vardır. Yetenekçe düşük öğrencilerin, önceden belirlenen geçer puanın üstünde bir puan almaları çok güçtür. Mutlak değerlendirmede yetenekçe düşük öğrenciler daima düşük not alacaktır. Düşük not, öğrencinin çalışma isteğini ve güdülenmesini olumsuz yönde etkileyecek ve dolayısıyla öğrenci tekrar düşük notlar alacaktır. Böylece bir kısır döngüye düşülür ve bu kısır döngüyü kırmak da bir öğrenci ve öğretim elemanı için çoğu kez imkansızdır.

ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Bir sınavda öğrencinin aldığı not tek başına öğrenciye ait faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmamaktadır. Esasen bütün ölçme ve değerlendirme yaklaşımları için öğrencinin başarısını etkileyen üç ana unsurdan bahsedilebilir. Bunlar;

- a.Öğretim üyesine bağlı faktörler,
- b.Öğrenciye bağlı faktörler.
- c.Sisteme (programa) bağlı faktörler
- c.Çevresel faktörler,

Öğretim Üyesine Bağlı Faktörler

a) Öğrenci ile iletişim kurabilme yeteneği

1. Dersi sunuş şekli,
2. Dersi sevdirmesi,
3. Bilgileri aktarabilme,
4. Öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme,
5. Dersin yararlılığına inandırması.

b) Öğrencinin bilgisini ölçebilme yeteneği

1. Sınav sorusu hazırlayabilme özelliği,
2. Cevap kağıtlarını değerlendirme özelliği,
3. Sınav sorusu hazırlarken yada sınav kağıtlarını değerlendirirken objektif olabilmesi.

Öğrenciye Bağlı Faktörler

1. Genel olarak bölümüne ve derslere karşı ilgisi,
2. Öğrencinin genel düzeyi,
3. Dersin öğretim üyesine yaklaşımı,
4. Sağlık ile ilgili sorununun bulunup bulunmadığı,
5. Sınıf içindeki arkadaşları ile olan ilişkisi.

Çevresel Faktörler

- 1- Sınavın yapıldığı ortamın ergonomik özellikleri
 - Sıcak-soğuk
 - Aydınlık-Karanlık
 - Gürültülü ortam
 - Sıra-anfi-iskemle.
- 2- Sınavdaki gözetmenlerin tutumu.
- 3- Sınav Sistemi ve uygulamalarının etkisi.